EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 13.10.2021.
COM(2021) 631 final

2021/0325 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru groza Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1994, ar ko Horvātijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 395. panta 1. punktu 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu[1] (“PVN direktīva”) Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem nolūkā vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai nepieļaut noteiktu veidu nodokļa nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļa maksāšanas.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2021. gada 31. martā, Horvātija lūdza pagarināt atkāpi no PVN direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta, lai turpinātu ierobežot tiesības atskaitīt PVN priekšnodokli par vieglo automobiļu pirkšanu un nomu, ieskaitot visu ar to saistīto preču un pakalpojumu iegādi. Kopā ar pagarinājuma pieprasījumu Horvātija iesniedza ziņojumu, kurā ietverts pārskats par atskaitīšanas tiesībām noteikto procentuālo ierobežojumu.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. panta 2. punktu Komisija 2021. gada 22. aprīļa vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Horvātijas pieprasījumu. Komisija 2021. gada 23. aprīļa vēstulē paziņoja Horvātijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, ko tā uzskata par vajadzīgu, lai izvērtētu pieprasījumu.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

PVN direktīvas 168. pantā noteikts, ka nodokļu maksātājam ir tiesības atskaitīt PVN, kas maksājams par pirkumiem, kurus izmanto ar nodokli apliekamiem darījumiem. PVN direktīvas 168.a panta 1. punktā noteikts: ja nekustamais īpašums ir daļa no nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības aktīviem un nodokļa maksātājs to izmanto saimnieciskās darbības vajadzībām un ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām, tad PVN, ko uzliek izdevumiem saistībā ar šādu nekustamo īpašumu, ir atskaitāms tikai proporcionāli īpašuma izmantojumam nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības vajadzībām. Saskaņā ar PVN direktīvas 168.a panta 2. punktu dalībvalstis šo noteikumu var piemērot arī sakarā ar izdevumiem, kuri saistīti ar citām precēm, kas pieder pie saimnieciskās darbības aktīviem, saskaņā ar saviem norādījumiem. Tās pašas direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka preču, kas ir saimnieciskās darbības aktīvu daļa, izmantošanu privātajām vajadzībām uzskata par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, ja PVN par šīm precēm ir bijis atskaitāms. Šāda sistēma ļauj atgūt sākotnēji atskaitīto PVN, kas saistīts ar izmantošanu privātajām vajadzībām.

Vieglo automobiļu gadījumā šo sistēmu piemērot ir sarežģīti jo īpaši tādēļ, ka ir grūti nošķirt izmantošanu privātajām vajadzībām no izmantošanas saimnieciskās darbības vajadzībām. Ja tiek veikta uzskaite, tās uzturēšana un kontrole ir papildu slogs gan uzņēmumiem, gan pārvaldes iestādēm.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu dalībvalstis ar Padomes atļauju var piemērot pasākumus, lai atkāptos no PVN direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Pamatojoties uz Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1994[2], Horvātijai pašlaik ir atļauts līdz 50 % ierobežot tiesības atskaitīt PVN, kas samaksāts par konkrētu vieglo automobiļu

[1] OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

[2] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1994 (2018. gada 11. decembris), ar ko Horvātijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta

pirkšanu un nomu, ieskaitot par visu ar tiem saistīto preču un pakalpojumu iegādi, ja minētie automobiļi netiek pilnībā izmantoti saimnieciskās darbības vajadzībām. Īpašais pasākums arī atbrīvo nodokļa maksātājus no pienākuma šādu vieglo automobiļu izmantošanu ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām uzskatīt par pakalpojumu sniegšanu. Vieglie automobiļi, uz ko attiecas pasākums, ir mehāniskie transportlīdzekļi, kuri paredzēti personu pārvadāšanai un kuros papildus vadītāja sēdvietai ir ne vairāk kā astoņas sēdvietas. Ja vieglos automobiļus izmanto noteiktā īpašā nolūkā, uz tiem atskaitīšanas tiesību ierobežojums neattiecas, un uz tiem attiecas parastie noteikumi. Tas attiecas uz transportlīdzekļiem, ko izmanto autovadītāju apmācībai, transportlīdzekļu testēšanai, remonta pakalpojumiem, saimnieciskajai darbībai, kura ietver pasažieru un preču pārvadāšanu, mirušo pārvadāšanai vai transportlīdzekļu nomai, kā arī transportlīdzekļiem, kas iegādāti tālākpārdošanai. Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1994 ir spēkā līdz 2021. gada 31. decembrim.

Horvātijas iesniegtais pieprasījums pagarināt īpašo pasākumu ir pamatots ar tiem pašiem iemesliem, kas norādīti iepriekšējā pieprasījumā. Pieprasījumam ir pievienots ziņojums, kurā ietverts pārskats par procentuālo ierobežojumu, ko piemēro atskaitīšanas tiesībām, kā noteikts Padomes Īstenošanas lēmuma 2018/1994/ES 6. panta 3. punktā. Horvātija uzskata, ka nosacījumi īpašā pasākuma piemērošanai joprojām pastāv un ka pašlaik piemērotais priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojums 50 % apmērā joprojām ir vispiemērotākais.

Horvātija paskaidroja, ka, pamatojoties uz datiem, ko snieguši gan nodokļa maksātāji, gan nodokļu administrācijas, vieglos automobiļus, kuri ir daļa no saimnieciskās darbības aktīviem, joprojām izmanto privātiem mērķiem vidēji 50 % apmērā. Šajā sakarā Horvātija iesniedza divus 2021. gada sākumā veiktus apsekojumus par vieglajiem automobiļiem, kurus izmanto saimnieciskai un privātai lietošanai, norādot, ka tiesību uz priekšnodokļa atskaitīšanu procentuālās daļas noteikšana 50 % apmērā joprojām šķiet reālistiska.

Tā kā īpašā pasākuma ietekme uz nodokļa maksātāju un nodokļu iestāžu administratīvo slogu ir pozitīva, tiek ierosināts atļaut pagarināt esošo atkāpes pasākumu. Atļaujai būtu jāpaliek spēkā uz vēl vienu noteiktu periodu, proti, uz laiku līdz 2024. gada 31. decembrim, lai ļautu pārbaudīt piemērotās atkāpes nepieciešamību un efektivitāti, kā arī proporcionālo sadalījumu starp izmantojumu saimnieciskajai darbībai un citu izmantojumu, kas ir tās pamats. Pieprasījums pagarināt atkāpes piemērošanas periodu būtu jānosūta Komisijai līdz 2024. gada 31. martam, pievienojot ziņojumu, kurā ietverts pārskats par piemēroto procentuālo daļu.

Tā kā Horvātija saskaņā ar PVN direktīvas 168.a panta 2. punktu ir izvēlējusies piemērot PVN direktīvas 168.a panta 1. punktu citām patēriņa precēm, kuras ir daļa no saimnieciskās darbības aktīviem, ne tikai nekustamajam īpašumam, pilnības labad Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2018/1994 virsrakstā un 1. pantā būtu jāiekļauj atsauce uz PVN direktīvas 168.a pantu.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Līdzīgas atkāpes saistībā ar atskaitīšanas tiesībām ir piešķirtas citām dalībvalstīm (Igaunijai[3], Ungārijai[4], Latvijai[5], Polijai[6], Itālijai[7] un Rumānijai[8]).

Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 320, 17.12.2018., 35.–36. lpp.)

[3] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2017/1854 (2017. gada 10. oktobris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2014/797/ES, ar ko Igaunijas Republikai atļauj piemērot pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 168. panta un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 265, 14.10.2017., 17. lpp.), spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim.

[4] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1493 (2018. gada 2. oktobris), ar ko Ungārijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 168. panta un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 252, 8.10.2018., 44.–46. lpp.).

PVN direktīvas 176. pantā noteikts, ka Padome lemj, uz kuriem izdevumiem neattiecas PVN atskaitīšana. Līdz tam dalībvalstīm atļauts saglabāt izņēmumus, kas bija spēkā 1979. gada 1. janvārī. Tādējādi ir vairāki "*status quo*" saglabājoši noteikumi, kuri ierobežo tiesības atskaitīt PVN attiecībā uz vieglajiem automobiļiem.

Neatkarīgi no iepriekšējām iniciatīvām paredzēt noteikumus par to, uz kurām izdevumu kategorijām var attiecināt atskaitīšanas tiesību ierobežojumu[9], šāda atkāpe ir atbilstoša, kamēr tiek gaidīta šo noteikumu saskaņošana ES līmenī.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

PVN direktīvas 395. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Vadoties pēc PVN direktīvas normas, kura ir šā priekšlikuma pamats, priekšlikums ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Subsidiaritātes principu nepiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Ņemot vērā atkāpes ierobežoto darbības jomu, īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajam mērķim, proti, vienkāršot nodokļa iekasēšanas procedūru un nepieļaut noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Jo īpaši ņemot vērā iespēju, ka uzņēmumi savu atbildību var deklarēt mazākā mērā un ka pienākums pārbaudīt nobraukumu nodokļu iestāžu vajadzībām rada slogu, 50 % ierobežojuma noteikšana vienkāršotu PVN iekasēšanu konkrētā nozarē.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Ierosinātais juridiskais instruments: Padomes īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Padomes Īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

---

5 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1921 (2018. gada 4. decembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/2429, ar ko Latvijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 168. panta un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 311, 7.12.2018., 36.–37. lpp.).

6 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1594 (2019. gada 24. septembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES, ar ko Polijas Republikai atļauj ieviest pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 248, 27.9.2019., 71.–72. lpp.).

7 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/2138 (2019. gada 5. decembris), ar kuru groza Lēmumu 2007/441/EK, ar ko Itālijas Republikai atļauj piemērot pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 324, 13.12.2019., 7.–8. lpp.).

8 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2020/1262 (2020. gada 4. septembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2012/232/ES, ar ko Rumānijai atļauj piemērot pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 296, 10.9.2020., 6. lpp.).

9 COM (2004) 728 final – Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK nolūkā vienkāršot pievienotās vērtības nodokļa saistības (OV C 24, 29.1.2005., 10. lpp.), atsaukts 2014. gada 21. maijā (OV C 153, 21. 5. 2014., 3. lpp.).

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Šā priekšlikuma pamatā ir Horvātijas pieprasījums, un tas attiecas tikai uz šo dalībvalsti.

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma mērķis ir vienkāršot nodokļa piemērošanas procedūru, atceļot vajadzību pēc uzskaites par konkrētu vieglo automobiļu izmantošanu privātām vajadzībām, un vienlaikus novērst PVN nemaksāšanu nepareizas uzskaites rezultātā. Tāpēc tas var pozitīvi ietekmēt gan uzņēmumus, gan nodokļu administrāciju. Šo risinājumu Horvātija uzskata par piemērotu pasākumu, un tas ir salīdzināms ar citām atkāpēm, kas ir bijušas spēkā pagātnē vai ir spēkā pašlaik.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Atkāpes pasākumiem būs vien nenozīmīga ietekme uz galapatēriņa posmā iekasētajiem kopējiem nodokļa ieņēmumiem, un tam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido iekasētais PVN.

5. CITI ELEMENTI

Priekšlikumam ir noteikts termiņš, un priekšlikums ietver turpināmības klauzulu līdz 2024. gada 31. decembrim.

Ja Horvātija apsvērtu īpašo pasākumu pagarināt vēl pēc 2024. gada, tai ne vēlāk kā 2024. gada 31. martā būtu Komisijai jāiesniedz ziņojums, kurā ietverts pārskats par procentuālās daļas ierobežojumu kopā ar pagarinājuma pieprasījumu.

2021/0325 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru groza Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1994, ar ko Horvātijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu[1] un jo īpaši tās 395. panta 1. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Direktīvas 2006/112/EK 168. un 168.a pantā ir noteiktas nodokļa maksātāju tiesības atskaitīt pievienotās vērtības nodokli (PVN), kas maksājams par precēm un pakalpojumiem, ko tie saņēmuši izmantošanai darījumos, kuriem uzliekams nodoklis. Minētās direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā ietverta prasība uzskaitīt PVN, ja nodokļa maksātāji saimnieciskās darbības aktīvus izmanto savām vai sava personāla privātajām vajadzībām vai – plašākā nozīmē – citiem mērķiem nekā savas saimnieciskās darbības vajadzībām.

(2) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1994[2] Horvātijai tika atļauts līdz 2021. gada 31. decembrim līdz 50 % ierobežot tiesības atskaitīt PVN, kas samaksāts par tādu konkrētu vieglo automobiļu pirkšanu un nomu, kuriem papildus autovadītāja sēdvietai ir ne vairāk kā astoņas sēdvietas (ieskaitot visu ar to saistīto preču un pakalpojumu iegādi), ja minētie automobiļi netiek pilnībā izmantoti saimnieciskajai darbībai. Atļauja arī atbrīvoja nodokļa maksātājus no pienākuma šādu vieglo automobiļu izmantošanu ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām uzskatīt par pakalpojumu sniegšanu.

(3) Ar vēstuli, kas Komisijā reģistrēta 2021. gada 31. martā, Horvātija pieprasīja atļauju turpināt piemērot īpašo pasākumu, ar ko atkāpjas no Direktīvas 2006/112/EK 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta, lai ierobežotu atskaitīšanas tiesības par izdevumiem, kas attiecas uz konkrētiem vieglajiem automobiļiem, kurus neizmanto vienīgi saimnieciskai darbībai (“pieprasījums”).

(4) Horvātija piemēro Direktīvas 2006/112/EK 168.a panta 1. punktu sakarā ar PVN izdevumiem, kas saistīti ar citām precēm, kas pieder pie saimnieciskās darbības aktīviem, saskaņā ar minētās direktīvas 168.a panta 2. punktu. Tādējādi Padomes

[1] OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

[2] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1994 (2018. gada 11. decembris), ar ko Horvātijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 320, 17.12.2018., 35.–36. lpp.)

Īstenošanas lēmumā (ES) 2018/1994 būtu bijis jāiekļauj atsauce uz Direktīvas 2006/112/EK 168.a pantu.

(5) Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punkta otro daļu Komisija 2021. gada 22. aprīļa vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Horvātijas pieprasījumu. Komisija 2021. gada 23. aprīļa vēstulē paziņoja Horvātijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, ko tā uzskata par vajadzīgu, lai izvērtētu pieprasījumu.

(6) Saskaņā ar Īstenošanas lēmuma (ES) 2018/1994 6. panta 3. punkta prasībām Horvātija iesniedza ziņojumu, kurā ietverts pārskats par atskaitīšanas tiesībām noteikto procentuālo ierobežojumu. Pamatojoties uz patlaban pieejamo informāciju, Horvātija apstiprināja, ka 50 % ierobežojums joprojām ir pamatots un lietderīgs.

(7) Tā kā īpašā pasākuma ietekme uz nodokļa maksātāju un nodokļu iestāžu administratīvo slogu ir pozitīva, būtu jāatļauj Horvātijai turpināt piemērot īpašo pasākumu. Īpašā pasākuma pagarinājums būtu jāierobežo laikā, proti, līdz 2024. gada 31. decembrim, lai ļautu izvērtēt tā efektivitāti un procentuālās daļas lietderību.

(8) Ja Horvātija uzskata, ka īpašais pasākums ir jāpagarina vēl vairāk, tai līdz 2024. gada 31. martam būtu jāiesniedz Komisijai pagarinājuma pieprasījums kopā ar ziņojumu, kurā ietverts piemērotās procentuālās daļas pārskats.

(9) Īpašajam pasākumam būs vien nenozīmīga ietekme uz galapatēriņa posmā iekasētajiem kopējiem nodokļa ieņēmumiem, un tam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido iekasētais PVN.

(10) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1994,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1994 groza šādi:

1) lēmuma nosaukumu aizstāj ar šādu:

“Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1994 (2018. gada 11. decembris), ar ko Horvātijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. un 168.a panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu”;

2) lēmuma 1. pantu aizstāj ar šādu:

“*1. pants*

Atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK 168. un 168.a panta, Horvātijai atļauj ierobežot 50 % apmērā tiesības atskaitīt pievienotās vērtības nodokli (PVN) par izdevumiem saistībā ar vieglajiem automobiļiem, kurus izmanto ne tikai saimnieciskajai darbībai.”;

3) lēmuma 6. pantu aizstāj ar šādu:

“*6. pants*

Šo lēmumu piemēro no 2019. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim.

Pieprasījumu pagarināt šajā lēmumā paredzēto atļauju Komisijai iesniedz līdz 2024. gada 31. martam, un tam pievieno ziņojumu, kurā ietverts pārskats par 1. pantā noteikto procentuālo daļu.”.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Horvātijas Republikai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs